

Olası krizleri önceden görebilsek, nasıl karşı koyabileceğimizi planlayabiliriz. Bu yazıda, bir tahmin uzmanının beş muhtemel kriz alanına ve sonuçlarına bakışını aktarıyoruz.

Geleceğimizle Kumar mı Oynuyoruz? DÜNYAMIZI BEKLEYEN KRİZLER

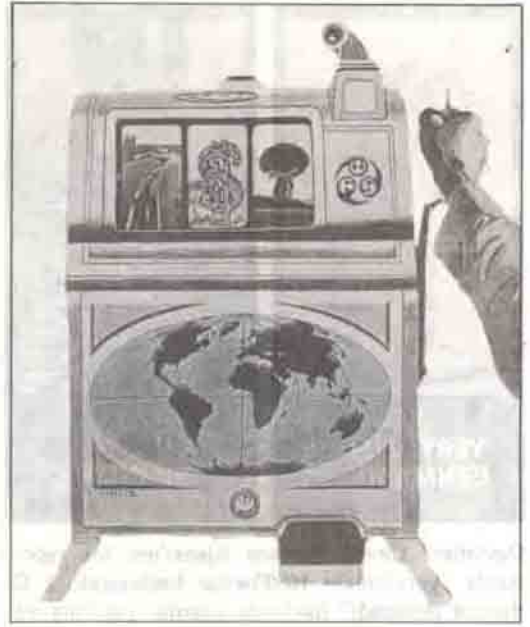
William P. NEUFELD

Bir akımın "anlamlı", "çok ilgi çekici" ya da "acil tepki gerektiren durum" diye adlandırılmasını sağlayan birçok değişik nokta vardır. Buna rağmen sosyal, politik veya ekonomik akımlarda bir krizi ortaya çıkmadan önlemek için çoğunlukla pek az şey yapılır. Genellikle, ya tehlike işaretlerini fark etmeyiz ya da bir şey olmayacağına inanıp umursamayız.

Kısa bir süre önce Amerikan Hayat Sigortası Kongresi'nin Akım Analiz Programı (TAP); Glastonbury, Connecticut gelecek grubunu, yakın gelecekteki olası büyük faciaları incelemekle görevlendirdi. Özellikle beş olası krizle ilgileniyorlardı: Dünya atmosferinin ısınması, su stoklarının azalması, üstyapıların çöküşü, dünya çapındaki maddi kriz ve nükleer savaş tehlikesi.

TAP'ın raporuna göre, krizler rasgele ya da hiç habersiz oluşmuyorlar; onlardan önce gelen ve önceden fark edilebilecek güçlere bağlıdır.

Bu akımları incelemek dikkatlerimizi, olası krizleri yaklaştıran güçlere yöneltecektir. Hükümetler, şirketler ve bireyler tarafından alınan önlemler bu krizlerin olmamasını sağlayacakken, bu konuda hiçbir şey yapmamak akımların krizlerle sonuçlanmasına yol açmaktadır.

Eğer uyarı sinyallerini önemseyip, bu olayların olmaması için harekete geçerse, ya da sonuçları kontrol altına alırsak, bu çabalarımızın sonunda hayatımızın ve işimizin nasıl etkileneceğini de görürüz.

Çoğunlukla önlem almak için hazırlıksız oluruz. Böylece, hazırlıklı halimize oranla elde edebileceğimiz avantajı da kaybederiz. Zaten tahmin olayının tüm önemi de burada yatmaktadır: Olasılıkları önceden görmek ve nasıl karşı koyabileceğimize karar vermek. Eğer olası olayları önlemekte hangi yolun daha başarılı olabileceğini de tahmin edersek, izleyeceğimiz politikaya önceden karar verebilme şansına sahibiz demektir. Gözü kapalı ve rasgele yapılacak bir uğraşı yerine, geleceği biraz daha istediğimize göre yönlendirme şansını elde ederiz.

BEŞ KRİZ

İşte TAP tarafından ortaya çıkarılan beş olası kriz ve karşı güçler:

Yeryüzünün Isınması

Atmosferde giderek artan karbon dioksit oranı, ılık havayı yeryüzünün yakınlarında hapsederek atmosferin ısınmasını sağlayabilir ve böylece tıpkı bir sera etkisi yapabilir. Karbon dioksit oranı artmaya devam ederse, dünya hava durumu tablosunda değişikliklere yol açma olasılığı var demektir.

Bilim adamları bir süredir durumun ciddiyetini tartışmaktadır. Son zamanlarda konuyla ilgili yeni sesler duyulmaktadır. Amerika Birleşik

**YERYÜZÜ'NÜN
ISINMASI**

**SU
SIKINTISI**

Devletleri Çevre Koruma Ajansı'nın bir raporunda "yeryüzünün 1990'lardan başlayarak 2 C derece ısınacağı" hakkında uyarılar yapılmış ve ülkenin birçok kısmında oluşacak iklim değişiklikleri belirtilmiştir. Atmosfere salınan karbon dioksit'in etkileri daha da belirginleştikçe fosillerden elde edilen yakıtların yakılması mutlaka kontrol altına alınacaktır.

Fakat bu yakıtların yakılmasından da önemli olan ormanların azalmasıdır. Karbon dioksidi oksijene çeviren ağaç ve diğer yeşil bitkilerin endişe verici bir hızla yok edilmesi sonucu ormanların korunması ve işletilmesi giderek önem kazanan bir konu olmaktadır.*

Su Stoklarının Azalması

Tarım, endüstri ve evler için taze su sağlayan büyük çaptaki yeraltı suları tükenmektedir. Suların toksik artıklarla kirlenmesi ise artmaktadır.

Azalan su stokları ve artan gereksinim, kıstıtlı su kaynaklarının ve birçok bölgeden geçen ırmakların başında mülkiyet kargaşalarının çıkmasına neden olacaktır.

Yaklaşan su kıtlığına karşı bazı ülkelerde önerilen bir çare, fiyat kontrolünden vazgeçmek ve suyun gerçek fiyatına ulaşmasını sağlamaktır. Böyle bir politikanın tarımı, endüstriyi ve halkı etkileyeceği ise kesindir.

Üstyapıların Çöküşü

Birçok köprü ve yol uzun zamandır onarılamamıştır, su ve lağım sistemlerinin kapasiteleri dolmuştur ve zorlanmaktadır, barajlar, hal-

ka açık binalar ve diğer kuruluşlar çürüme işaretleri vermektedir.

Tüm bu sözü edilen kuruluşlardan yalnızca Amerika'dakileri yeniden yapmak için, tahminen üç trilyon dolar gerekmektedir. Bu fiyat, sadece kuruluşları aynen yaptığımızda gereken paradır; ama belki de ilk yapılandan daha gelişmiş bir şekil vermek istenebilir. Geçmişteki ağır sanayiye yönelik halkın gereksindiği bazı kurumlar günümüzde artık olmasa da olur. Üretim ilerlemiş ve mikroelektronığa dayalı hale gelmiştir. İnsanlar birçok ülkede şehir merkezinden uzağa yerleşmeğe başlamış, işyerleri de buralara kurulmuştur. Servis endüstrisinin gelişmesi, gelecekte inşa edilecek kuruluşları mutlaka etkileyecektir. Kuruluşları yeniden yaparken tüm bu değişiklikleri göz önünde tutmalı, aynı zamanda da sağlamlığı artıran yeni İmar teknikleri ve maddelerinden azami oranda yararlanmalıyız.

Dünya Çapında Maddi Kriz

Mali yapının sağlamlığı ve uluslararası parasal sistemin devamlılığını koruması ortaya bazı sorular çıkarmaktadır. Birçok Üçüncü Dünya Devletleri büyük çaptaki borçlarını ödemekte zorluk çekerken, borç veren ülkeler de maddi yardımları artırmaya davet ediliyorlar.

Problemi çözmek için önerilen bazı çareler pek olumlu karşılanmamıştır. Bu fikirlerden biri, borçlu ülkelere, borçları ödenene dek uygulanacak alışveriş kısıtlamasıdır; ama bu ülkeler, ancak ürettikleri malları ihraç ederek borçlarını ödeyebilirler. Üretime geçebilmeleri ise bazı şeyleri ithal edebilmelerine bağlıdır.

**ÜSTYAPILARIN
ÇÖKÜŞÜ**

**PARA
SIKINTISI**

* Okuyucularımız bu konu ile ilgili daha geniş bilgileri, dergimizin Ağustos 1984 sayısında yer alan "Dikkat! Dünya'nın Ateşli Yükselişi" başlıklı yazıda bulabilirler.

Süper güçlerin artan nükleer silah harcamaları ile birlikte, nükleer güce sahip ülkelerin çoğalması, nükleer kriz potansiyelini de büyümektedir. Resimde, Atlantik'te görevli, nükleer savaş başlıklı füzeler taşıyan bir Amerikan savaş gemisi görülüyor.

Nükleer Savaş Tehdidi

Nükleer silahları kısıtlama konusunda iki süper gücün başarısızlığa uğraması, askeri harcamaların artmasına ve nükleer güce sahip ülkelerin sayılarının çoğalmasına neden olmuştur. Böylece nükleer bir savaşın çıkma korkusu da büyümüştür.

KRİZLERİN DÜNYA İÇİN ÖNEMİ

Tüm bu olası krizlerin ilgi çekici bir yönü de, dünyanın geçmişte karşılaşmış olduğu krizlerden daha değişik olmalarıdır. Öncelikle, Ame-

rika'nın çürüyüp yıkılan üstyapıları bir yana, hepsi tüm dünyayı ilgilendirmektedir. Geçmişte ise bütün insanlığın tehdit eden bir felaket riski çok azdı. Bir orman yangını yalnızca o çevredekileri ilgilendiriyor, savaşlar ise askerlerin aileleri dışındakileri pek etkilemiyordu. Fakat günümüzün krizleri hiçbir sınır tanımamakta.

Krizler şanssızlıklardan, dikkatsizliklerden ve kasıtlı kötü niyetlerden doğmaktadır. Sanssızlıklar, insanlığı her zaman huzursuz etmiş olan tüm doğal afetleri içermektedir. Dikkatsizlik de eski bir sorundur; ama günümüzde çok daha kötü sonuçlar yaratabilmektedir. Yöntemler giderek karmaşıklaştığı için, ufak bir değişiklik, umulmadık sonuçlar verebilmekte. Örneğin, en iyi dileklerle kurulan yeni teknoloji sosyal yapıyı bozabilmektedir.

Bir krizin ve olası bir felaketin gittikçe ilerleyen safhalarında, bunlara karşı harekete geçmek için seçme şansı ve çeşitli olanaklar vardır. Bunlar ya krizin tarihini geçiktirmeye ya da tümüyle atlatmaya yöneliktir. Olası olayları tahmin etmek ve tanımak önemli bir ilk adımdır.

Günümüzün dünyası geçmişe oranla daha tehlikeli bir yer. Tehlike kavramımız değişmiş; ama tehlike oranı da değişmiştir.

The Futurist'ten Çev. : Gül KESKİL

**NÜKLEER
SAVAS
TEHLİKESİ**

Bütün mutlu aileler birbirlerine benzerler; fakat her mutsuz aile, kendine göre bir başka yönden mutsuzdur.

TOLSTOY